కోర్కెల సమాధి

రామకోటి ఇంటిముందు వరండాలో పైరుకుర్చీలో విశ్రాంతిగా కూర్చున్నాడు. తెల్లారగట్ల మొదలైన వర్షం అప్పుడే తెరిపిచ్చింది. సూర్యుడు దూసుకొస్తూ నీళ్ళోడుతున్న చెట్లని వెచ్చగా నిమురుతున్నాడు. రామకోటి ఏమాలోచిస్తున్నాడో చెప్పడం కష్టంగానీ ఆకాశంకేసి రెప్పవేయకుండా చూస్తూ నిశ్చలంగా కూర్చుని మాత్రం వున్నాడు.

నాగమణి పొగలుకక్కే కాఫీగ్లాసు పట్టుకొచ్చి భర్త చేతికిస్తూ "జాగ్రత్త, వేడిగా వుంది" అంది. అతను జాగ్రత్తగా అందుకున్నాడు.

ఆమె అక్కడే అతని కాళ్ళదగ్గరగా కూర్చుని నెమ్మదిగా మొదలు పెట్టింది.

"కాఫీ తాగి, కాస్త త్వరగా తెమలండి. నెత్తిమీద నూనె పెట్టి తలంటుతాను. ఈరోజు మీ పుట్టిన రోజు కదా" అంది.

రామకోటి వైరాగ్య ధోరణిలో అన్నాడు.

"ఇప్పుడవన్నీ ఎందుకు నాగూ, నేనేమన్నా చిన్నవాడినా...."

అని—

"అలా అనకండి. నా ముచ్చట కాదనకండి. మీకు చెప్పకుండా నిన్న ఎగ్జిబిషన్‌లో లక్కోణి లాల్చీ, గ్లాస్కో పంచె కొన్నాను" అంది తలొంచుకుని.

రామకోటి ఒక్కసారి బరువుగా నిట్టూర్చి—

"ఏమిటో పిచ్చిదానవు. మనమేమైనా చిన్నవాళ్ళమా ఇంకా అచ్చట్లూ ముచ్చట్లూ అంటూ అనుకోవడానికి" అన్నాడు.

"మీరింక మాట్లాడకండి" అంది నాగమణి. ముప్పయిఅయిదేళ్ళ ఆమె కళ్ళల్లో వజ్రపుపొడిలాంటి మెరుపు తళుక్కుమంది.

దొడ్లో రజని చేతిలోని కాఫీ కప్పు విసురుగా గోడకేసి కొట్టింది. కప్పు పగిలి పెంకులు పెళపెళరాలాయి.

"ఏమిటదీ" అన్నాడు సందేహంగా. రామకోటి గొంతులో ఒక రకమైన నీరసంతో—

నాగమణి పరుగులాంటి నడకతో పెరట్లోకి వచ్చింది. చిరచిర లాడుతున్న కూతుర్ని చూసి—

"ఏమైందే ?" అంది.

రజని ఏమీ మాట్లాడలేదు. అసహ్యాన్ని నింపుకున్న ఆమె చూపులకే శక్తి వుంటే ఆ తల్లి బుగ్గి బూడిదైపోయి వుండేది.

నాగమణి తలొంచుకుంది.

"ఏమైందా ? నీలాంటి సిగ్గులేని తల్లికి నేను కూతురుగా పుట్టినందుకు కప్పు బద్దలైంది. తెలిసిందా" అంటూ విసురుగా అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది.

*

ఇప్పై మూడేళ్ళ రామకోటికి అందమైన పందొమ్మిదేళ్ళ నాగమణితో పెళ్ళయింది. పెళ్ళికి ముందు రెండు మూడుసార్లు రామకోటి నాగమణి అన్నయ్యలతో వాళ్ళింటికి రావడం జరిగింది. చెంపకి చారెడు మెరిసే కళ్ళతో బారెడు పొడవైన జడతో, తెల్లగా దంతపుబొమ్మలా వుండే

నాగమణిని చూసి రామకోటికి మనసు చలించిన మాట నిజం. కులమూ, గోత్రమూ, అంతస్తూ పెద్దగా తేడా లేకపోవడంతో పెళ్ళి కుదరడంలో పెద్ద ఇబ్బంది ఏమీ లేకపోయింది. అయితే రామకోటి కొంత తన పెద్దవాళ్ళతో పంతమాడి లాంఛనాలు, అలకలు లాంటివి ఖండించాడు. దానికి పూతగా తనది ప్రేమ వివాహమని స్నేహితుల్లో ప్రచారం చేశాడు. ఆ మాట తెలిసి నాగమణి అన్నలు ఆశ్చర్యపోయినా పెళ్ళి జరిగిపోతోంది కదాని ఊరుకున్నారు. అయినా ఆఖరి అన్నయ్య శేఖరం మాత్రం విపరీతంగా చిరాకుపడ్డాడు.

'ప్రేమా లేదు, దోమా లేదు. ఇలాంటి నానుముచ్చు కబుర్లు నాకు నచ్చవు. వీడ్ని ప్రేమించడానికి మన చెల్లెల్ని బలాదూరు వదిలా మంటాడా' అంటూ లేచాడు.

ఇంటి అల్లుడితో తగవు ఇంతింత కాదని మిగిలిన అన్నలు శేఖరం నోరు నొక్కారు.

హైస్కూలు టీచరుగా పనిచేస్తున్న రామకోటి కంటే చాలా విషయాల్లో నాగమణి తెలివైంది. చురుకైంది. పైగా ఆమెకి భర్తమీద వల్లమాలిన ప్రేమ, ఆరాధన. అతనిని చూసుకుని మురిసిపోతుంది. అదొక రకమైన ఆత్మార్పణలాంటిది ఆమె అనుక్షణం అనుభవించేది. అతని ముందు తనెప్పుడూ ఓడిపోవడానికి పక్కకి తొలగిపోవడానికి సంసిద్ధురాలై వుంటుంది. ఆడబడుచుకి చీర కొంటే, అది చూసి ఆడబడుచు—

" చీర బాగుంది వదినా " అంటే—

" మీ అన్నయ్య ఎంపిక చేశారు " అనేస్తుంది వెంటనే. అందులో ఏదో తెలియని ఆనందం ఆమె అనుభవిస్తుంది. అత్తమామల్ని ఎంతో అభిమానిస్తుంది. భర్త ముఖంలో చిన్న ప్రసన్నత కనిపిస్తే అదే ఆమెకి కొండెక్కినంత ఆనందం కలిగించేది.

అయితే క్రమంగా రామకోటిలో తనూహించినంత చిత్త సంస్కారం, గొప్పతనం తన మీద ప్రేమా కూడా లేవని ఎందుకో నాగమణికి అనిపిస్తూ వుండేది. అది పచ్చగా కమ్మిన మంచుపొగలా మనసుని కమ్మేసినా ఎప్పుడూ ఎవ్వరితోనూ అనకపోవడమే కాకుండా తనకి తాను కూడా విశ్లేషించుకోలేదు. అలాంటి భావన ఎప్పుడొచ్చినా తుడిచిపెట్టెయ్యడానికి ప్రయత్నం చేసేది.

నాగిమణికి నెలతప్పినప్పటినుంచి రామకోటికి ఆమెమీద మోజు కూడా తప్పిందని స్పష్టమైంది. దానికి తగ్గట్టుగా ఆమె విపరీతమైన వేవిళ్ళతో బాధపడి, తిన్నదేమీ లోపల ఇమడక పుల్లలా తయారైంది. అప్పుడు కూడా భర్తనుంచి ఒక చల్లని మాట, ప్రేమతో చూపు ఆమె ఎరుగదు. ఎప్పుడూ ఇంటికొచ్చి విసుగ్గా అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, నానా హంగామా చేసి, ఇల్లంతా అశాంతిపాలుచేసి ఇంట్లోవున్న ఇతరులకి పరోక్షంగా అవమానాన్ని కలిగించి మళ్ళీ జోళ్ళు వేసుకుని బయటకెళ్ళి పోయేవాడు. పదిరోజులు తల్లిగారింటికి వెళ్ళినా నాగమణి స్థిమితంగా వుండేదికాదు. రామకోటిమీద బెంగగా అనిపించి వచ్చేసేది.

'మనం ఎవరికోసమైతే ఎదురుచూస్తామో వాళ్ళు మరెవరికోసమో ఎదురుచూస్తారు' అన్నట్లు—నాగమణి రామకోటికోసం ఎంత పరితపించినా రామకోటి దృష్టి ఎటో వుండేది.

అర్భకంగా వుండటంవల్ల ఆనందంగా వుండలేకపోవడంవల్ల, నాగమణి ఆరోగ్యం దెబ్బతింది. కాన్పు కష్టమైంది. డాక్టరు జాగ్రత్తలు చెప్పి పురుటి తర్వాత ఓ ఆరునెలలు విశ్రాంతిగా వుంచండి అమ్మాయిని అని చెప్పారు. ఆడపిల్ల పుట్టిందని నిరాశాలేదు. ఆనందమూ లేదు. రామకోటి దృష్టి ఆఘాల మేఘాలమీద వుండేది.

నెల లోపునే భర్త దగ్గరికి బయలుదేరిన కూతురికి నచ్చచెప్పలేక తల్లి సతమతమైంది. చంటిపిల్లతో చేసుకోలేకపోతే మళ్ళీ ఆరోగ్యం మొదటికొస్తుందేమోనని భయం ఆమెని వణికించేసింది. అక్కడ కూతురికి చాకిరీ తప్ప మరో మంచిమాట లేదని లోపల్లోపల గ్రహించిన తల్లి సంసారం పెద్దకోడలిమీద అప్పగించి కూతురితో బయలుదేరింది.

రామకోటి రోజూ రాత్రి పదింటికి వచ్చేవాడు. సాయంత్రం అయిదింటికి స్కూలు వదిలితే అంతసేపు ఎక్కడ తిరుగుతాడో ఏం చేస్తాడో అని అత్తగారు లోపల అనుకున్నా పైకి పెదవి కదిపేది కాదు. కూతురి ముందు ఏం మాట్లాడాలన్నా భయపడేది. నాగమణి తన భర్త గురించి ఎవర్నీ నోరెత్తనిచ్చేది కాదు. తన మనసులో ఎంత బాధ వున్నా తనే మింగేసేది.

*

ఒకరోజు సాయంత్రం బరువైన వార్త ఒకటి మోసుకొచ్చాడు శేఖరం. అతని మాటలు వింటూనే నాగమణి కుప్పకూలిపోయింది. ఎన్నినాళ్ళగానో కరుడుకట్టుకుపోయిన దుఃఖం కాల్వలు కట్టింది.

ముప్పయ్యేళ్ళ ముండమోసిన ఒక మదపిచ్చిది రామకోటిని తగులుకుంది. అదే ఇతన్ని పట్టిందో, ఇతనే వలపన్నాడో—దానికీమధ్య మదపిచ్చిపట్టి వెర్రికేకలు పెట్టి కనిపించిన మగాళ్ళనందర్నీ నా తాపం తీర్చరో అంటూ ఊరూ వాడా యాగంచేసింది. అలాంటిది రామకోటి దృష్టిలో పడటానికి కారణం తెలియలేదు. అయితే నెమ్మదిమీద తెలిసిందేమంటే అతని జాతకంలో ముదనష్టపు డబ్బు బాగా వస్తుందని చెప్పారట. అందుకే దాన్ని తగులుకున్నాడు. పెళ్ళాం ముఖం చూడటం మానేశాడు. నిజానికి అలా పిచ్చిపట్టిన ఆడదాని కామదాహం తీర్చడానికి వెళ్ళడానికి మగాడికి చాలా ధయిర్యం వుండాలి. అది రామకోటికి ఎలా కలిగిందో ఎవ్వరూ ఊహించలేరు—

అదీ శేఖరం చెప్పిన వృత్తాంతం. అప్పుడు నాగమణి భర్త ఇన్నాళ్ళ ప్రవర్తనని విశ్లేషించుకుంది.

రోజూ స్కూలునుంచి లేటే పోయి, అచ్చట్లు ముచ్చట్లూ అయ్యాక, రాత్రి పదింటికి భోజనం చేసో చేయకో ఇంటికొచ్చి గురకపెట్టి నిద్రపోయేవాడు.

భార్యతో ప్రేమగా మాట్లాడటంగానీ ఆరోగ్యం గురించి అడగడం గానీ, పిల్లని సముదాయించడంగానీ ఏమీ వుండేదికాదు.

అంతా అన్వయించుకున్నాక నాగమణి గుండెల్లో తాటాకులువేసి అగ్గిపుల్ల గీసినట్లయింది. ఆ తల్లి ప్రాణమైతే విలవిల్లాడిపోయింది.

నలుగురన్నలూ కూడబలుక్కుని బావగార్ని అడగడానికి బయలు దేరారు. నెమ్మదిగా చెప్పారు. బ్రతిమాలారు. తమ చెల్లెలి జీవితం బుగ్గిపాలు చెయ్యవద్దని కాళ్ళావేళ్ళాపడి వేడుకున్నారు. రామకోటి ససేమిరా వినలేదు.

'నాకింట్లో సుఖం లేద'న్నాడు. తన మాటకి విలువలేదన్నాడు చివరికి —

"మీ అమ్మ వచ్చి ఆర్నెల్లు ఇక్కడ తిష్టవేసింది. మొగుడూ పెళ్ళాలమన్న ధ్యాసే లేదు. మా ఇద్దరికీ ఏకాంతం ఎక్కడుందీ? ఉప్పూ కారం తింటున్నవాడికి ఆడది కావాలని వుండదా? తప్పా? మీరంతా నెత్తికెక్కి కూర్చుంటే నా ఇష్టమైనట్టు నేను తిరుగుతాను" అన్నాడు అరుస్తూ, చేతులూ తిప్పుకుంటూ.

ఈ మాటలకి అన్నలు ముగ్గురూ, నాగమణీ, తల్లీ అంతా అవాక్కయిపోయారు. నిజానికా ముసలి ప్రాణం ఎందుకొచ్చి వుంది? భార్య ఆరోగ్యం బాగుపడటానికి కదూ! ఇంటెడు చాకిరీచేసి అల్లుడికన్నీ అమర్చేది. వంటిదాన్ని సాకేది. కూతురు పది కాలాలపాటు పచ్చగా

వుండాలని కదూ ఆ తల్లి వసది కానిచోట ఒదిగి వున్నది ? కాని తామొకటి తలిస్తే—అల్లుడొక విధంగా అర్థంచేసుకొని కూతురి జీవితంలో నిప్పులు పొయ్యడం—ఆ అభాండానికి సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయారు.

నిజానికది అతను తను చేస్తున్న తప్పును కప్పిపుచ్చుకోటానికి చెప్పిన కుంటిసాకు అని అందరూ అంతరాంతరాలలో గ్రహించినా, అతని దుర్బుద్ధికి కుమిలిపోయారు. శేఖరం కసితో ఊగిపోయాడు. అయినా పైకి శాంతంగా—

" బావగారూ ! మీ కంతగా ఏకాంతం దొరకటం లేదనిపిస్తే మీ ఇద్దరూ కలిసి ఓ పదిరోజులు ఎక్కడికైనా వెళ్ళవచ్చు. హాయిగా ఏ హోటల్లోనో వుండవచ్చు. మీరా మాట చెప్తే పిల్లని కూడా అమ్మ చూసుకుంటుంది " అన్నాడు.

ఆ మాటకి రామకోటి సర్రున లేచాడు.

" హోటళ్ళలో వుండటానికి కాదు పెళ్ళిచేసుకున్నది " అన్నాడు రంకెలేస్తూ. శేఖరం రక్తం ఉడుకెత్తిపోయింది.

" మరే ! మదపిచ్చిముండని మరగడానికి చేసుకున్నారు పెళ్ళి " అన్నాడు ఉద్రేకంగా. అతనన్నమాట అక్షరాల నిజమైనా అది నోరు జారడమే అయింది. రామకోటి కోపంతో ఊగిపోయాడు. బావమరిదితో కలబడ్డాడు. పెద్ద రాద్ధాంతం రగడయింది. మిగిలిన అన్నలు శేఖరంని వెనక్కి లాగేశారు. కేకలేశారు. ఆనాటినుండి శేఖరం మళ్ళీ బావగారి ముఖం చూడలేదు. వాళ్ళ గుమ్మం తొక్కలేదు.

బాంధవ్యాన్ని వదులుకోలేక, నిర్భాగ్యమైన నాగమణి జీవితంమీద జాలితో తామూ వదిలేస్తే ఏమైపోతుందో అనే బెంగతో మిగిలిన ఇద్దరన్నలూ అంతంత మాత్రంగా వచ్చిపోతూ వుంటారు. అయితే గొడవ జరిగిన మర్నాడే ప్రయాణమై వెళ్ళిపోయిన ముసలిప్రాణం మళ్ళీ ఆ ఇంటివైపు తొంగిచూడలేదు.

అయితే వచ్చి కూర్చున్న పది నిముషాల్లో రజనిని లాలించి, ముద్దాడి అవీ ఇవీ కొనిపెట్టి ఎప్పుడైనా తీసుకెళ్ళి ఒక్కపూట ఉంచుకు పంపేసేవారు. అందుకే రజనికి మావయ్యలంటే ఎంతో ఇష్టం. చనువు ప్రేమ—పైగా ఊహ తెలిసినప్పటినుండి తల్లి బాధలు, తండ్రి ప్రవర్తన చూచాయగా అతని వ్యవహారాలు గ్రహించడంవల్ల అతనిమీద ఆమెకి ఎనలేని అసహ్యం.

కన్నీళ్ళతో అసంతృప్తితో నాగమణి కాపురం చేస్తూనే వుంది. చేయక ఆమె అనుసరించగల వేరే మార్గం కూడా లేదు. ఒకనాడు తల్లిమీద బెంగతో తనే చూడటాని కెళ్ళింది.

"ఏదోలే నీ కడుపున ఓ మగ నలుసు పుడితే నీ కష్టాలు గట్టెక్కినట్లే" అంటున్న తల్లి మాటలకి విస్తుపోయింది నాగమణి. ముసలివాళ్ళ చాదస్తాలు ఎంత తీవ్రస్థాయిలో వుంటాయో ఆమె అర్థం చేసుకుంది. గుండె గుబగుబలాడిపోతుంటే కన్నీళ్ళు దిగమింగింది. అసలు విషయం తెలిసిన అన్నలు తల్లిమాటలు విని ఆమెని చూసి జాలిపడ్డారు.

అయితే రామకోటి చాలా జాగ్రత్తగా ఆపరేషన్ చేయించుకుని డాక్టర్ దగ్గర పిల్లలు పుట్టకుండా మళ్ళీ పరీక్ష కూడా చేయించుకుని వ్యవహారంలోకి దిగాడు. ఎందుకంటే ముండమోసినదానికి కడుపొస్తే కొంప మునుగుతుందని అతనికి ముందుచూపు.

మనిషి జీవితంలో పొరబాట్లు చెయ్యడం వేరు. వాటిని సరిదిద్దుకోవడం వేరు. అలాంటి మనిషికి క్షమ వుంది. కానీ ప్రణాళికాబద్ధంగా ద్రోహం తలపెట్టినవాడికి నిష్కృతి వుండదు. రామకోటి రెండవ కోవకి చెందినవాడు.

ఇవన్నీ తల్చుకుని కుమిలిపోయింది నాగమణి — అయితే మనసులో ప్రేమానురాగాలు చంపుకుందామన్నా చావకపోవడం ఆమె దురదృష్టం. మనసు శరీరం ఎప్పుడో చచ్చిపోవడం అయిపోయినా జీవిస్తూ వుంది.

అతనొక్కొక్క రాత్రి భార్యదగ్గర చేరి—

"అర్భకపు ముండవు. అదైతే నా దగ్గర అయిదుసార్లు, ఆరుసార్లు పడుకుంటుంది, ఒక రాత్రి" అంటూ జుగుప్సాకరమైన, అసహ్యకరమైన సంభాషణలు జరుపుతుంటే నోరు విప్పి ధైర్యంలేక మనసూ, వళ్ళూ చచ్చిపోయి నాగమణి జీవచ్ఛవంలా బ్రతికేడుస్తోంది.

*

ఆరోజు ఎవరో గుమ్మంలో నిలబడి—

" రామకోటిగారిల్లిదేనా " అంటే—

" అవునండీ " అంటూ బైటకొచ్చింది నాగమణి.

" ఆయన్ని హాస్పిటల్లో చేర్పించారు. మిమ్మల్ని వెంటనే తీసుకు రమ్మన్నారు " అంటూ అతను వివరాలు చెప్పాడు.

నాగమణి దడదడలాడిపోయింది. చేతులూ, కాళ్ళూ ఆడలేదు. ఏదో విధంగా, భయం భయంగా బయలుదేరింది. ప్రేమ గురించి ఆమెకి పెద్దగా తెలియదు. అనుభవంలేదు. ఎందుకంటే రామకోటి ఆమెని కామించాడుగానీ ప్రేమించలేదు. అయితే ఆమె అతన్నెన్నడూ ద్వేషించ లేదు. ఉన్నపళంగా ఆస్పత్రికి పరుగెట్టింది. అతనికి వాతం కమ్మేస్తోంది. డాక్టర్లు వైద్యం మొదలుపెట్టారు. నలభైఏళ్ళ ఆడదానితో ఎడతెరిపి లేకుండా జరిపిన కామక్రీడ పర్యవసానంగా డాక్టర్లు గ్రహించి వైద్యం చేశారు.

ముగ్గురన్నలూ వచ్చి అండగా నిల్చారు. కూతురి పసుపు కుంకుమ నిలబెట్టమని ముసలితల్లి వేయి దేవుళ్ళకి మొక్కుకుంది.

పదమూడేళ్ళ రజని మాత్రం శేఖరం మావయ్య దగ్గరే వుండి పోయింది. ఎంత బ్రతిమాలినా తండ్రిని చూడటానికి కూడా రాలేదు.

నెల్లాళ్ళ డాక్టర్ల శ్రమ, మంచినీళ్ళలా ఖర్చయిన డబ్బు, గుప్పించిన మందులు, నిద్రాహారాలు మాని నాగమణి చేసిన సేవలు—ఇవన్నీ కలిసి మళ్ళీ రామకోటికి ప్రాణం పోశాయి. అతను తెలివి వచ్చినప్పుడల్లా నాగమణి చెయ్యి తన చేతిలోకి తీసుకుని గట్టిగా పట్టుకుని కళ్ళుమూసుకుని పడుకునేవాడు. అందులో ప్రేమ లేదు. అశక్తత వుంది. ఆ స్పర్శ నాగమణిని వశపరచుకుంది. అతని నిస్సహాయత ఆమెకేదో భరోసా ఇస్తున్నట్లనిపించింది. మూడు నెలలకి రామకోటి మళ్ళీ మామూలు మనిషయ్యాడు.

*

నాగమణి నిశ్శబ్దంగా పడుకుని వుంది. ఆమె కళ్ళల్లో ఊరుతున్న కన్నీళ్ళు నెమ్మదిగా చెంపలమీద జారుతున్నాయి. ఆమె దుఃఖంలో ఉద్రిక్తత లేదు. ఊరట పొందాలనే ఆరాటమూ లేదు. భరించరాని బాధని కన్నీళ్ళ రూపంలో దించుకుంటున్న నిర్లిప్తత.

పసిపిల్ల రజని మూడు పూటలనుండి పచ్చి మంచినీళ్ళు ముట్టలేదు. దగ్గరకెళ్తే కస్సుమంటోంది. ఉన్నపళంగా తను మావయ్య దగ్గర కెళ్ళిపోతానని ఆమె మంకుపట్టు పట్టి కూర్చుంది.

నాగమణి ఎంత చెప్పినా విదిలించి పారేసింది. తండ్రి ఆ ఛాయల కొస్తేనే చీదరించుకుంటోంది. తెలిసీ తెలియని వయసూ, చిన్నతనంలోనే దెబ్బతిన్న మనస్సు ఏమడిగినా సమాధానం చెప్పదు—శేఖరం వచ్చి రజనిని తీసుకెళ్ళిపోయాడు.

నాగమణిని ఆకాశమంత విషాదం ఆవరించి ఆమెను పూర్తిగా కమ్మేసింది. నిన్నటివరకు తనని చుట్టుకుపోయి పడుకునే తన కన్నకూతురు ఈరోజు తనని తాచుపాముని చూసినట్లు చూస్తోంది. తాను రామకోటి చేరువగా వున్నప్పుడు రజని కళ్ళల్లో కనిపించే చూపులు బాకులు, ఈ పెళ్ళై నాగమణి గుండెల్లో గూడు కట్టేసుకున్నాయి.

నెమ్మదిగా నాగమణికి కునుకు పట్టేసింది. చల్లగా వుందా వాతావరణం. అడవినిండా పూలు అప్పుడోక జల్లు—ఇప్పుడోక ఎండ పొడ—ఉండుండి ఆకాశంలో హరివిల్లు.

రామకోటి చెయ్యి పట్టుకుని నాగమణి నడుస్తోంది. అప్పుడప్పుడు వయ్యారంగా తూలిపోతుంది అతనిమీదకి. అతనామెని అలవోకగా పొదివి పట్టుకుంటున్నాడు. రామకోటి కొన్న చీర—ధగధగలాడిపోతోంది. మెత్తని తన చీరమీంచి గట్టిగా వత్తుకుంటున్న అతని చేతుల్లో కళ్ళల్లో ఆత్రుత కొంటెతనంతో కోరిక—ఒంపులు తిరిగిన మెత్తని పెదవులు అతను....తన....తన...నాగమణి ఉలిక్కిపడి లేచింది. కల కరిగిపోయింది. ఎన్నినాళ్ళ కిందటి రూపాలవి. అవి మళ్ళీ ఈనాడు కళ్ళకు కట్టాయి. నవయవ్వనవంతుడైన రామకోటి బిగికౌగిలి స్పర్శకి ఇప్పటికీ ఆమె శరీరం గగుర్పొడిచేవుంది. మెల్లగా—తిరుగుబాటు చేసిన తీయని కోర్కెలు తుపాకీగుళ్ళకి నేలకొరిగిన సిపాయిల్లా జారిపోయాయి.

పక్కకి తిరిగి చూసింది. అకాల వార్ధక్యం మీదపడిన రామకోటి నిద్రపోతున్నాడు. నిద్ర మాత్రలు వేసుకుని గురకపెట్టి—

అతను పొద్దున్న అన్నమాటలు—, తను వెలిబుచ్చిన కోరికకు సమాధానం.

" ఏమిటీ! మనమింకా కుర్రాళ్ళమనుకుంటున్నావా? చిటికెనవేలు పట్టుకుని ఊటీలో, కొడైకనాల్లో తిరగడానికి. నా కలాంటివేమీ లేవు. రేపు కాకాని సాంబశివుడి గుడికి వెళ్దాం—ఆ తర్వాత మంగళగిరి పానకాలస్వామిని దర్శించుకుందాం " అన్నాడు.

నాగమణి నిట్టూర్చింది. నిజం! అతని కోరికలు తీరిపోయాయి తనిలాగే మిగిలిపోయింది. తను లేకుండా అతని కోరికలు తీరిపోతాయి. అతనివల్ల కాకుండా తన కోర్కెలెలా తీరుతాయి?

సంఘం—పరువు—ప్రతిష్ఠ—పాతివ్రత్యం మొదలైన ముడి పదార్థాలు సేకరించి నాగమణి తన కోర్కెలకి సమాధి కట్టడం మొదలు పెట్టింది.